

Č. 19

Č. 19

Doručování, Veřejné zasedání
§ 63 odst. 1, § 233 odst. 1 tr. ř.

Doručuje-li soud obviněnému vyzrozumění o konání veřejného zasedání podle § 233 tr. ř. prostřednictvím e-mailové zprávy na elektronickou adresu, kterou sdělil, je třeba do takové zprávy uvést výzvu, aby obviněný potvrdil doručení zprávy do 3 dnů od jejího odeslání (§ 63 odst. 1 tr. ř., § 46 odst. 2 a § 47 odst. 2, 3 o. s. ř.). V případě, že obviněný nepotvrdí přijetí zprávy, je toto doručení neúčinné, a nejsou tak splněny podmínky pro konání veřejného zasedání bez přítomnosti obviněného.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 12. 2019, sp. zn. 7 Tz 88/2019, ECLI:CZ:NS:2019:7.TZ.88.2019.1)

Nejvyšší soud z podnětu stížnosti pro porušení zákona, kterou podala ministryně spravedlnosti, podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 4. 10. 2018, sp. zn. 1 T 139/2015, byl porušen zákon v ustanovení § 233 odst. 1 tr. ř. v návaznosti na ustanovení § 63 odst. 1 tr. ř. ve spojení s ustanoveními § 46 odst. 2 a § 47 odst. 2, 3 o. s. ř. v neprospěch obviněného V. M. Podle § 269 odst. 2 tr. ř. pak Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení i všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která jeho zrušením pozbyla podkladu.

I.

Rozhodnutí soudu prvního stupně

1. Trestním příkazem Okresního soudu v Mladé Boleslavi (dále též jen okresní soud) ze dne 15. 10. 2015, sp. zn. 1 T 139/2015, byl obviněný V. M. uznán vinným přečinem zpronevěry podle § 206 odst. 1 tr. zákoníku a odsouzen podle téhož ustanovení k trestu odnětí svobody na 6 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 1 roku, a dále byla obviněnému podle § 82 odst. 2 tr. zákoníku uložena povinnost, aby ve zkušební době nahradil podle svých sil škodu způsobenou spáchaným přečinem. Výroky podle § 228 odst. 1 a § 229 odst. 2 tr. ř. bylo dále rozhodnuto o náhradě škody.

2. Podle skutkových zjištění okresního soudu spočíval spáchaný skutek v tom, že obviněný si dne 26. 12. 2012 v obci XY, okres XY, zapůjčil od poškozené K. N. osobní automobil v hodnotě nejméně 17 500 Kč s tím, že vrátí vozidlo do

30. 12. 2012, avšak s tímto vozidlem havaroval a následně ho nechal odstaven v T., kde z vozidla vymontoval nejméně řídicí jednotku, dále vozidlo nabízel k prodeji L. M.; přitom poškozenou neinformoval o poškození a odstavení vozidla a toto bylo dne 17. 4. 2013 nalezeno na XY v T. a vráceno poškozené, přičemž poškozením vozidla a demontáží některých dílů vznikla na vozidle škoda ve výši nejméně 13 790 Kč.

3. Protože obviněný ve zkušební době nenahradil způsobenou škodu, okresní soud usnesením ze dne 4. 10. 2018, sp. zn. 1 T 139/2015, rozhodl tak, že obviněný podle § 83 odst. 1 tr. zákoníku vykoná trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců uložený mu citovaným rozsudkem, neboť se ve zkušební době neosvědčil, a podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku jej soud zařadil k výkonu trestu odnětí svobody do věznice s ostrahou.

II.

Stížnost pro porušení zákona

4. Ministryně spravedlnosti podala dne 1. 11. 2019 u Nejvyššího soudu ve prospěch obviněného V. M. stížnost pro porušení zákona proti výše uvedenému usnesení okresního soudu. K právnímu posouzení věci uvedla, že není pochyb o tom, že obviněný byl osobou, která mohla být rozhodnutím okresního soudu přinejmenším přímo dotčena, proto bylo nezbytné jej vyzoomět o veřejném zasedání. Dále konstatovala podmínky pro konání veřejného zasedání v nepřítomnosti obviněného a rovněž připomněla, že i v trestním řízení lze připustit doručování prostřednictvím elektronické pošty, avšak pouze za splnění podmínek podle § 47 odst. 2, 3 o. s. ř. Podle ministryně spravedlnosti v dané věci nebyl obviněný vyzooměn o konání veřejného zasedání dne 4. 10. 2018 zákonným způsobem, neboť okresní soud zaslal obviněnému pouze e-mailovou zprávu, aniž bylo následně potvrzeno, že se sdělení soudu ještě před konáním veřejného zasedání dostalo do dispozice obviněného, a že tak obviněný mohl vzít na vědomí nový termín konání veřejného zasedání. Za dané situace nebyly splněny podmínky pro konání veřejného zasedání v nepřítomnosti obviněného podle § 233 odst. 1 tr. ř., neboť nebylo prokázáno, že by obviněný byl řádně a včas vyzooměn o konání veřejného zasedání, a okresní soud proto konáním veřejného zasedání v nepřítomnosti obviněného porušil práva obviněného na obhajobu a spravedlivý proces zakotvená v § 33 odst. 1, 5 a § 233 odst. 1 tr. ř. v návaznosti na § 63 odst. 1 tr. ř. ve spojení s § 46 odst. 2 a § 47 odst. 2, 3 o. s. ř.

5. Závěrem stížnosti pro porušení zákona ministryně spravedlnosti navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 266 odst. 7 tr. ř. odložil výkon napadeného usnesení okresního soudu, jímž byl obviněnému nařízen výkon trestu odnětí svobody, a dále aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením byl porušen zákon v neprospěch obviněného, a to v § 33 odst. 1, 5 a § 233 odst. 1 tr. ř.

v návaznosti na § 63 odst. 1 tr. ř. ve spojení s § 46 odst. 2 a § 47 odst. 2, 3 o. s. ř., a aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil napadené usnesení a zrušil i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené usnesení, pokud vzhledem ke změně, k níž dojde zrušením, pozbydou podkladu.

6. Obviněný se k podané stížnosti pro porušení zákona do doby konání veřejného zasedání Nejvyššího soudu nevyjádřil.

č. 19

III.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu

7. Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. napadené usnesení i jemu předcházející řízení a shledal, že zákon byl porušen, a to v neprospěch obviněného V. M.

8. Podle § 233 odst. 1 tr. ř. předseda senátu předvolá k veřejnému zasedání osoby, jejichž osobní účast při něm je nutná. O veřejném zasedání vyrozumí státního zástupce, jakož i osobu, která svým návrhem dala k veřejnému zasedání podnět, a osobu, která může být přímo dotčena rozhodnutím, jestliže tyto osoby nebyly k veřejnému zasedání předvolány; vyrozumí též obhájce, popřípadě zmocněnce a zákonného zástupce nebo opatrovníka těchto osob. K předvolání nebo vyrozumění připojí opis návrhu, kterým byl k veřejnému zasedání dán podnět.

9. Podle § 63 odst. 1 tr. ř., nestanoví-li trestní řád jinak, užijí se pro způsob doručování fyzickým osobám, právnickým osobám, státním orgánům, státu, advokátům, notářům, obcím a vyšším územně samosprávným celkům přiměřeně předpisy platné pro doručování v občanském soudním řízení. Podle § 46 odst. 2 o. s. ř. soud doručuje prostřednictvím veřejné datové sítě na elektronickou adresu, kterou adresát sdělil soudu, jestliže adresát požádal soud o doručení písemnosti tímto způsobem nebo s ním vyslovil souhlas. Podle § 47 odst. 2 o. s. ř. při doručování písemnosti podle § 46 odst. 2 o. s. ř. soud vyzve adresáta, aby soudu potvrdil doručení do 3 dnů od odeslání písemnosti, a to datovou zprávou podepsanou adresátem. Podle § 46 odst. 3 o. s. ř. je doručení prostřednictvím veřejné datové sítě na elektronickou adresu neúčinné, jestliže se písemnost zasláná na elektronickou adresu vrátila soudu jako nedoručitelná nebo jestliže adresát do 3 dnů od odeslání písemnosti nepotvrdil soudu její přijetí datovou zprávou podle § 46 odst. 2 o. s. ř.

10. Nejvyšší soud z trestního spisu vedeného u Okresního soudu v Mladé Boleslavi pod sp. zn. 1 T 139/2015 zjistil, že okresní soud nejdříve odsoudil obviněného V. M. k trestu odnětí svobody na 6 měsíců, jehož výkon mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu 1 roku s tím, že obviněnému byla uložena povinnost, aby ve zkušební době nahradil podle svých sil škodu způsobenou spáchaným přechinem. Vzhledem k tomu, že obviněný nesplnil tuto povinnost, byla mu zkušební doba prodloužena o 1 rok. Protože obviněný ani poté nenahradil způsobenou škodu, okresní soud nařídil další veřejné zasedání za účelem přezkoumání pod-

mínek pro přeměnu podmíněného trestu odnětí svobody na trest nepodmíněný. Obviněného se však nepodařilo vyrozumět o konání veřejného zasedání, a veřejné zasedání tak muselo být opakovaně odročeno. Následně obviněný kontaktoval soud ze své e-mailové adresy s tím, že omluvil svou nepřítomnost u veřejného zasedání. Okresní soud informoval obviněného na tuto e-mailovou adresu o stanovení dalšího termínu veřejného zasedání na den 4. 10. 2018 (viz e-mailová komunikace v trestním spise). Při této e-mailové komunikaci však soud nepostupoval v souladu s § 47 odst. 2, 3 o. s. ř., protože nevyzval obviněného k tomu, aby potvrdil soudu doručení vyrozumění do 3 dnů od odeslání písemnosti, a ani obviněný sám nepotvrdil soudu toto doručení do 3 dnů, ale ani v době pozdější. Okresní soud následně konal veřejné zasedání dne 4. 10. 2018 bez přítomnosti obviněného, v jehož závěru vyhlásil usnesení, kterým podle § 83 odst. 1 tr. ř. přeměnil podmíněně odložený trest odnětí svobody na trest nepodmíněný. Usnesení okresního soudu bylo obviněnému doručeno dne 18. 10. 2018, ten proti němu nepodal stížnost a usnesení nabylo právní moci.

11. Stěžejní pochybení okresního soudu tak spočívalo v tom, že konal veřejné zasedání v nepřítomnosti obviněného, aniž by byly splněny podmínky ke konání veřejného zasedání podle § 233 odst. 1 tr. ř., neboť soud řádně nedoručil obviněnému vyrozumění o konání veřejného zasedání, přičemž obviněného je třeba v souladu s citovaným ustanovením pokládat za osobu, která mohla být přímo dotčena vydaným rozhodnutím. Okresní soud při doručování nepostupoval v souladu s § 63 odst. 1 tr. ř. ve spojení s § 46 odst. 2 a § 47 odst. 2, 3 o. s. ř., když informoval obviněného o konání veřejného zasedání toliko prostřednictvím e-mailové zprávy, v níž však chybělo poučení podle § 47 odst. 2 o. s. ř., tedy aby obviněný potvrdil doručení zprávy soudu do 3 dnů od jejího odeslání, a okresní soud konal veřejné zasedání přesto, že obviněný podle § 47 odst. 3 o. s. ř. do 3 dnů od odeslání e-mailové zprávy ani později nepotvrdil soudu její přijetí. Je přitom namístě akcentovat, že na rozdíl od doručování od datové schránky je pro doručení e-mailovou zprávou nutné aktivní jednání adresáta vůči soudu (a to třeba i po uplynutí 3 dnů od odeslání písemnosti). Jestliže ovšem adresát zůstane nečinný, je takové doručení ze zákona neúčinné. Stejně tak bude neúčinné doručení i tehdy, pokud by se písemnost zasláná na elektronickou adresu vrátila soudu jako nedoručitelná. V případě tohoto doručování je proto vyloučena fikce doručení (viz SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍMOVÁ, R. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 2. vydání. C. H. Beck: Praha, 2017, s. 245). Okresní soud tak nemohl mít potvrzeno doručení vyrozumění o konání veřejného zasedání obviněnému a veřejné zasedání mělo být odročeno nebo přeloženo na jiný termín. Pokud okresní soud přesto konal veřejné zasedání, je namístě shledat jeho rozhodnutí vzešlé z tohoto veřejného zasedání nezákonným.

12. Pouze na okraj Nejvyšší soud doplňuje, že s ohledem na skutečnost, že došlo k porušení konkrétních ustanovení týkajících se práv obviněného, nebyl

důvod se dále zabývat i porušením obecných ustanovení, která byla uvedena ve stížnosti pro porušení zákona, tedy § 33 odst. 1, 5 tr. ř.

13. Nejvyšší soud na základě výše uvedeného shledal, že usnesením Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 4. 10. 2018, sp. zn. 1 T 139/2015, byl porušen zákon v § 233 odst. 1 tr. ř. v návaznosti na § 63 odst. 1 tr. ř. ve spojení s § 46 odst. 2 a § 47 odst. 2, 3 o. s. ř., a to v neprospěch obviněného V. M. Nejvyšší soud proto podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil zjištěné porušení zákona a podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil napadené usnesení i všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která jeho zrušením pozbyla podkladu. S ohledem na to, že se u obviněného zrušením napadeného usnesení uplatní fikce osvědčení ze zákona podle § 83 odst. 3 tr. ř., Nejvyšší soud toliko zrušil napadené rozhodnutí, aniž by věc přikazoval okresnímu soudu k opětovnému projednání a rozhodnutí.

14. Pouze pro úplnost Nejvyšší soud dodává, že rozhodl o návrhu ministryně spravedlnosti na odložení výkonu trestu odnětí svobody usnesením ze dne 13. 11. 2019, sp. zn. 7 Tz 88/2019, tak, že podle § 275 odst. 4 tr. ř. obviněnému až do rozhodnutí o stížnosti pro porušení zákona odložil výkon trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců, o jehož výkonu bylo rozhodnuto usnesením Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 4. 10. 2018, sp. zn. 1 T 139/2015.